

Câteva considerații privind competența teritorială de soluționare a contestației în materia liberării condiționate

Some Considerations Regarding the Territorial Competence to Solve the Challenge in the Matter of Conditional Release

Conf. univ. dr. **Voicu PUȘCAȘU***
Universitatea de Vest din Timișoara
Facultatea de Drept

Abstract

This article aims to critically analyze some of the problems that arise from recent orientations of judicial practice regarding the interpretation of the legal norms concerning the territorial jurisdiction of the court entrusted with the resolution of the challenge in the conditional release procedure. Jurisprudential divergences reached the High Court of Cassation and Justice, which, unfortunately, also had a non-unitary practice on this matter. Although the norm of art. 587 of the Criminal Procedure Code allows for various interpretations, the consequences of which are significantly if not radically opposite, a careful analysis of the relevant norms can provide clear criteria for determining the territorial jurisdiction of the tribunals.

Keywords: conditional release, challenging the sentence, territorial competence of the appellate court.

Rezumat

Prezentul articol urmărește să analizeze critic orientări recente ale practicii judiciare privind modul de interpretare a normelor de drept în materia stabilirii competenței teritoriale a tribunalului investit cu soluționarea contestației formulate în procedura liberării condiționate. Divergențele jurisprudențiale au ajuns până la Înalta Curte de Casație și Justiție, care, din păcate, a avut și ea o practică neunitară asupra acestui aspect. Deși norma art. 587 C. pr. pen. permite interpretări diverse, ale căror consecințe sunt semnificativ dacă nu chiar radical opuse, o analiză atentă asupra normelor în materie poate oferi criterii clare de determinare a acestei competențe.

Cuvinte-cheie: liberare condiționată, contestația, competență teritorială.

I. Aspecte introductive

Instituția liberării condiționate este una de tradiție în legislația noastră penală, având ca fundament umanismul și încrederea în posibilitatea îndreptării conduitei infractorului condamnat prin recurgerea la programe socioeducaționale și psihologice, dar și la un regim de detenție bazat pe disciplină și respectarea normelor de drept, normelor locului de deținere și a regulilor de conviețuire socială.

Noua legislație penală intrată în vigoare în anul 2014 a adăugat, sub aspect material, de fond, două noi condiții de liberare condiționată¹ și a prevăzut posibilitatea supravegherii liberatului condiționat prin

* voicu.puscasu@e-uvt.ro

¹ Este vorba despre prevederile art. 100 alin. (1) lit. b) și c) C. pen., care privesc regimul de executare al pedepsei la care trebuie să fie încadrată persoana deținută pentru a putea beneficia de liberarea condiționată (mai exact, regimul deschis și cel semideschis) și, respectiv, îndeplinirea integrală a obligațiilor civile stabilite prin hotărârea de condamnare.

impunerea de obligații și măsuri de supraveghere (art. 101 C. pen.) dacă restul rămas de executat din pedeapsă la data liberării este de doi ani sau mai mare, dar nu a adus modificări fundamentale acestei instituții sub aspect procedural.

Totuși, recent, în practica judiciară au apărut interpretări divergente cu privire la modul de stabilire a competenței teritoriale a instanței care va soluționa calea de atac a contestației formulate împotriva sentinței judecătorești în materia liberării condiționate, pornind chiar de la redactarea normei art. 587 alin. (3) teza I C. pr. pen., care dispune: „*Hotărârea judecătorești poate fi atacată cu contestație la tribunalul în a cărei circumscripție se află locul de deținere, în termen de 3 zile de la comunicare*”.

Astfel, se ridică problema de a ști dacă tribunalul competent să soluționeze contestația este cel în a cărei circumscripție se află locul de deținere al persoanei condamnate la data formulării contestației – indiferent dacă persoana condamnată se mai află sau nu în același loc de deținere în care se afla la data sesizării instanței de fond – sau cel în a cărei circumscripție se află judecătoria care a soluționat cauza în primă instanță, indiferent dacă, ulterior sesizării instanței de fond, persoana condamnată a fost transferată sau mutată temporar într-un alt loc de deținere.

Cu alte cuvinte, pentru corecta stabilire a tribunalului competent teritorial interesează locul de deținere al condamnatului la data formulării contestației sau competența teritorială a tribunalului este determinată prin raportare la competența teritorială a instanței de fond, instanță care este arondată respectivului tribunal?

Sub imperiul vechiului Cod de procedură penală, o astfel de problemă nu a apărut, deoarece norma atunci în vigoare nu conținea o astfel de formulare.

Astfel, art. 450 alin. (1) și (4) din vechiul Cod prevedeau că liberarea condiționată se dispune, la cererea sau la propunerea făcută potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor, de către judecătoria în a cărei circumscripție se află locul de deținere, iar hotărârea judecătorești este supusă recursului, în termen de 3 zile, recursul declarat de procuror fiind suspensiv de executare. Se poate observa, deci, că vechiul legiuitor a instituit o normă specială în materia procedurii liberării condiționate doar cu privire la determinarea competenței teritoriale a instanței de fond – judecătoria –, nu și cu privire la cea a instanței de control judiciar, la stabilirea competenței teritoriale a căreia urmau a se aplica regulile generale în materie.

În această situație, ne putem pune în mod legitim întrebarea dacă legiuitorul noului Cod a înțeles să își modifice viziunea prin noua legislație adoptată sau dacă nu cumva este vorba despre o tehnică legislativă deficitară, care doar aparent poate genera concluzii divergente în privința competenței teritoriale a tribunalelor învestite cu judecarea contestațiilor în această materie.

II. Orientările jurisprudențiale divergente și critica lor

O primă orientare a practicii judiciare pe care dorim să o aducem în discuție este cea potrivit căreia competența teritorială a tribunalului în soluționarea contestației din procedura liberării condiționate se determină strict prin luarea în considerare a locului de deținere al condamnatului la data formulării contestației².

După cum lesne se poate observa din lectura articolului sus-citat, această orientare are la bază o interpretare literală a normei juridice, care face referire la criteriul circumscripției locului de deținere, iar cum norma vizează determinarea competenței tribunalului, ca instanță învestită cu soluționarea căii de atac, și nu a judecătorești, prim instanță învestită cu soluționarea cererii de liberare condiționată, apare ca fiind evidentă voința legiuitorului de a impune necesitatea determinării competenței teritoriale

---

² În acest sens, cu titlul exemplificativ, a se vedea decizia penală nr. 111/28.02.2024 (nepublicată), pronunțată de către Tribunalul Cluj în dosarul penal nr. 2149/219/2023, decizia penală nr. 207/02.05.2023 (nepublicată), pronunțată de Tribunalul Dâmbovița în dosarul nr. 695/262/2023, deciziile penale nr. 446/13.10.2023 și nr. 476/27.10.2023 (nepublicate), ambele pronunțate de către Tribunalul Argeș în dosarele penale nr. 12548/280/2023 și, respectiv, nr. 1621/262/2023 ș.a.m.d.

Dintre regulatoarele de competență pronunțate de către Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală, regăsim îmbrățișată această soluție în încheierea nr. 695 din 13 decembrie 2023, pronunțată în dosarul penal nr. 12548/280/2023 (nepublicată).

exclusive prin raportare la locul de deținere al condamnatului la momentul declanșării procedurii contestației, deci la momentul formulării acestei cereri.

Această concluzie pare a fi susținută și de norma art. 587 alin. (1) C. pr. pen., normă care prevede următoarele: „*Liberarea condiționată se dispune, la cererea sau la propunerea făcută potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor, de către judecătoria în a cărei circumscripție se află locul de deținere*”.

După cum se poate observa dintr-o analiză comparativă a celor două dispoziții legale ale art. 587 alin. (1) și (3), legiuitorul a instituit criteriul circumscripției locului de deținere atât pentru a determina competența teritorială a judecătoriei învestite cu soluționarea cererii sau, după caz, a propunerii de liberare condiționată, cât și pentru a stabili tribunalul competent să soluționeze contestația în această materie.

Din faptul că legiuitorul a înțeles să repete acest criteriu atât în primul, cât și în al treilea alineat al acestui articol s-ar putea deduce intenția acestuia de a impune evaluări succesive și distincte ale competenței teritoriale a celor două instanțe – de fond și de contestație – în materia liberării condiționate³.

Cu alte cuvinte, pare că intenția legiuitorului a fost aceea de a permite ca soluționarea contestației să se realizeze de către un alt tribunal decât cel căruia îi este arondată judecătoria care a soluționat cauza în primă instanță, atunci când, oricând ulterior sesizării judecătoriei și mergând până la momentul sesizării tribunalului, locul de deținere al condamnatului s-a schimbat.

Exemplificativ, dacă cererea sau propunerea de liberare condiționată viza o persoană deținută la acel moment în Penitenciarul Timișoara, competența de primă instanță aparține Judecătoriei Timișoara, dar, dacă ulterior condamnatul este transferat în Penitenciarul Deva, unde se află la momentul formulării contestației, competența teritorială ar reveni Tribunalului Hunedoara și nu Tribunalului Timiș, căruia îi este arondată Judecătoria Timișoara.

O astfel de orientare jurisprudențială s-a întemeiat nu doar pe formularea literală a normelor sus-citate, îndeosebi a alin. (3) al art. 587 C. pr. pen., sau pe interpretarea coroborată a celor două alineate sus-citate, ci și pe o interpretare a celor statuate prin Decizia nr. 15/2018, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată într-un recurs în interesul legii⁴.

Prin această decizie, Înalta Curte a stabilit: „*Instanța competentă să soluționeze cererile formulate de persoanele condamnate în cursul executării pedepsei este instanța în a cărei circumscripție se află locul de deținere la data formulării cererii, indiferent dacă locul de deținere este reprezentat de penitenciarul stabilit inițial sau de penitenciarul stabilit prin transferarea definitivă ori temporară a persoanei condamnate*”.

Or, dacă avem în vedere faptul că legiuitorul nostru a stabilit prin norma art. 587 alin. (3) C. pr. pen. competența teritorială a tribunalului în funcție de circumscripția locului de deținere, se poate concluziona, având în vedere și cele statuate de către Înalta Curte prin această decizie, că se impune a se avea în vedere locul de deținere al condamnatului la data formulării contestației, act de investire al tribunalului pentru soluționarea căii de atac, indiferent dacă locul de deținere este reprezentat de penitenciarul inițial (cel în care se afla condamnatul la data cererii sau a propunerii de liberare condiționată) sau de penitenciarul stabilit prin transferarea definitivă ori temporară a persoanei condamnate, transferare survenită ulterior investirii judecătoriei.

---

³ Spre exemplu, chiar Înalta Curte de Casație și Justiție, într-un regulator de competență, face referire implicită la acest aspect, reținând ca relevant faptul că atât la data formulării cererii de liberare condiționată, cât și la data contestației deținutul se afla în Penitenciarul Spital București Rahova, astfel că a stabilit competența de soluționare a contestației în favoarea Tribunalului București, care declinase inițial competența în favoarea Tribunalului Brașov (a se vedea încheierea nr. 441/22 august 2023, disponibilă în jurisprudența online a Curții, la adresa <https://www.scj.ro/1093/Detaili-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=210136#highlight=###%20587>).

⁴ Decizia nr. 15/2018, privind examinarea recursului în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, privind stabilirea instanței competente să soluționeze cererile formulate de condamnați în timpul executării pedepsei în situația în care, la momentul formulării acestora, persoana condamnată se află tranzitoriu în alt loc de deținere decât cel stabilit pentru executarea pedepsei, conform art. 11 alin. (5) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 885 din 22 octombrie 2018.

O a doua orientare jurisprudențială⁵ îmbrățișează interpretarea conform căreia competența teritorială a tribunalului se determină având în vedere locul de deținere al condamnatului la data formulării cererii sau a propunerii de liberare condiționată, deci prin raportare la momentul sesizării primei instanțe și nu prin raportare la data formulării contestației.

În esență, se consideră că legiuitorul nu a făcut altceva prin norma art. 587 alin. (3) C. pr. pen. decât să reproducă criteriul de stabilire a competenței teritoriale menționat în alin. (1) al aceluiași articol, de data aceasta cu privire la tribunal, având, deci, intenția de a face referire la aceeași competență teritorială, determinată prin raportare la locul de deținere al persoanei condamnate la data formulării cererii sau a propunerii de liberare condiționată și nu la data formulării contestației.

Prin urmare, intenția legiuitorului ar fi fost aceea de a se accentua necesitatea evaluării din această perspectivă – a locului de deținere a persoanei condamnate, la data formulării cererii sau a propunerii de liberare condiționată, cu nuanța stabilită de către Înalta Curte prin decizia nr. 15/2018 – a competenței instanțelor investite în această procedură.

Dacă, însă, apreciem că legiuitorul a repetat același criteriu în norma alin. (3) la care face referire și în norma alin. (1) și că, deci, trebuie să avem în vedere aceeași circumscripție a locului de deținere prin raportare la același moment din desfășurarea procedurii liberării condiționate, putem concluziona că, de regulă, instanța din contestație va fi cea în a cărei circumscripție este arondată teritorial și instanța de fond.

Aceasta pentru că, spre exemplu, un deținut aflat în Penitenciarul Timișoara care solicită liberarea condiționată va fi judecat de către Judecătoria Timișoara, în primă instanță, în temeiul art. 587 alin. (1) C. pr. pen. și de către Tribunalul Timiș, în calea de atac a contestației, în temeiul alin. (3) al aceluiași articol, deoarece locul de deținere de la data cererii sau a propunerii, după caz, este în circumscripția acestor instanțe.

Totuși, poate fi imaginată și situația în care aplicarea acestei interpretări să conducă la un alt rezultat, spre exemplu atunci când una dintre instanțele competente material să judece în această procedură (mai frecvent această situație survine cu privire la instanța de fond – judecătoria) nu observă necompetența sa teritorială, aplicând, deci, eronat criteriul sus-menționat.

Spre exemplu, dacă Judecătoria Timișoara nu a sesizat faptul că persoana deținută se afla în Penitenciarul Deva când a formulat cererea de liberare condiționată și a procedat la judecarea pe fond a cauzei, nefiind invocată în fața sa excepția de necompetență teritorială, Tribunalul Timiș, investit cu soluționarea contestației și care sesizează faptul că nu ar fi competent teritorial prin raportare la norma art. 587 alin. (3) C. pr. pen., va declina competența de soluționare a contestației în favoarea Tribunalului Hunedoara.

După cum se poate observa, o astfel de interpretare are la bază și argumentul că legiuitorul, prin norma art. 587 alin. (3) C. pr. pen., a instituit obligația verificării competenței teritoriale a tribunalului în mod autonom față de competența teritorială a judecătoriei, repetarea criteriului locului de deținere prin acest alineat nefiind una întâmplătoare, ci impunând obligația tribunalului de a-și examina propria competență teritorială, independent de modul în care judecătoria și-a stabilit competența sa teritorială și indiferent dacă în fața sa a fost sau nu invocată critica necompetenței teritoriale a instanței de fond.

Practic, pentru a exemplifica acest din urmă aspect, dacă, în exemplul de mai sus, Tribunalul Timiș ar fi fost sesizat prin cererea de contestație și cu critica necompetenței teritoriale a instanței de fond, mai întâi acest tribunal ar trebui să își constate propria necompetență teritorială și să decline competența de judecare a contestației (inclusiv cu privire la excepția de necompetență teritorială) Tribunalului Hunedoara, unicul competent teritorial, potrivit art. 587 alin. (3) C. pr. pen.

O a treia orientare jurisprudențială⁶ consideră că competența teritorială a tribunalului trebuie stabilită în funcție de arondarea teritorială a judecătoriei care a soluționat cererea sau propunerea de

---

⁵ A se vedea, spre exemplu, considerentele deciziei nr. 566/20.12.2023, pronunțată de către Tribunalul Cluj în dosarul penal nr. 1629/219/2023 (nepublicată).

⁶ A se vedea, cu titlu exemplificativ, decizia penală nr. 512/20.11.2023 (nepublicată), pronunțată de Tribunalul Dâmbovița în dosarul penal nr. 1621/262/2023, decizia penală nr. 153/31.05.2023 (nepublicată), pronunțată de Tribunalul Vaslui în dosarul

liberare condiționată, fiind indiferentă modificarea ulterioară a locului de deținere a condamnatului, deci neavând relevanță dacă persoana deținută se mai află sau nu în același loc de deținere unde se afla inițial, la momentul formulării cererii sau a propunerii de liberare condiționată, și de această dată considerându-se că doar astfel se aduc la îndeplinire cele statuate de către Înalta Curte prin decizia nr. 15/2018.

Mai mult, aplicând această interpretare, eventuala necompetență teritorială a judecătoriei este indiferentă în ceea ce privește competența de soluționare a contestației, deoarece tot tribunalul căruia îi este arondată judecătoria ce a soluționat cauza în fond va fi competent teritorial să soluționeze calea de atac declarată împotriva sentinței pronunțate.

Astfel, în exemplul nostru de mai sus, Tribunalul Timiș este competent să soluționeze contestația din procedura liberării condiționate, chiar dacă persoana condamnată nu se afla la Penitenciarul Timișoara la data formulării cererii sau a propunerii de liberare condiționată. Dacă acest tribunal a fost legal sesizat a se pronunța și cu privire la excepția de necompetență teritorială a judecătoriei, greșit respinsă de către aceasta, admițând-o, urmează a desființa sentința pronunțată și a trimite cauza spre competență soluționare Judecătoriei Deva (instanța în a cărei circumscripție este arondat penitenciarul în care se afla deținutul la data cererii/a propunerii), iar în cazul respingerii contestației sub acest aspect, a soluționa fondul contestației declarate.

Considerăm că această din urmă interpretare este cea corectă pentru argumentele pe care le vom dezvolta în cele ce urmează.

Mai întâi, se impune să subliniem faptul că decizia nr. 15/2018 a Înaltei Curți nu a vizat în niciun fel competența teritorială a instanțelor investite cu judecarea unor căi de atac, ci a avut în vedere problema determinării competenței teritoriale a primei instanțe sesizate cu cereri formulate de persoanele condamnate aflate în stare de deținere în procedura de executare (de exemplu, cereri de modificare a executării pedepsei, de întrerupere a executării pedepsei, de liberare condiționată, de contopire a pedepselor, contestații la executare etc.).

În ceea ce privește procedura liberării condiționate, Înalta Curte a examinat, prin decizia menționată, numai norma art. 587 alin. (1) C. pr. pen., nicidecum norma alin. (3) al aceluiași articol. Prin urmare, considerăm că această decizie nu poate constitui un argument pentru a putea concluziona în sensul că impune cu necesitate a stabili competența teritorială a tribunalului în funcție de criteriul locului de deținere al persoanei condamnate la data formulării contestației.

Dimpotrivă, prin considerentele deciziei menționate, Înalta Curte a subliniat tocmai faptul că schimbarea ulterioară a locului de deținere nu mai are efecte cu privire la competența teritorială a instanței legal sesizate⁷, deci, cu alte cuvinte, competența teritorială rămâne definitiv câștigată, astfel că, pentru aceleași rațiuni, considerăm că această modificare a locului de deținere nu poate opera modificări în ceea ce privește determinarea competenței teritoriale a instanței de control judiciar, aceasta impunându-se a fi determinată potrivit normelor procedurale în materie.

Or, norma generală în materia competenței de soluționare a contestației, cale de atac împotriva unei sentințe pronunțate de către judecătoria, ca primă instanță, este reprezentată de art. 36 alin. (2) C. pr. pen., care atribuie tribunalelor competența de a soluționa această cale de atac, iar având în vedere

---

penal nr. 695/262/2023, decizia penală nr. 43/30.01.2024 (nepublicată), pronunțată de Tribunalul Hunedoara în dosarul penal nr. 1629/219/2023 ș.a.m.d.

Dintre regulatoarele de competență pronunțate de către Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală, această soluție pare să fie majoritară – a se vedea, spre exemplu, încheierea nr. 422 din 11.07.2023 (nepublicată), pronunțată în dosarul penal nr. 695/262/2023, sentința nr. 681 din 6.12.2023 (nepublicată), pronunțată în dosarul penal nr. 1621/262/2023 sau încheierea nr. 71/15.02.2024 (nepublicată), pronunțată în dosarul penal nr. 1629/219/2023.

⁷ Potrivit Înaltei Curți: „Criteriul locului de deținere în care execută pedeapsa persoana condamnată la data formulării cererii, ca loc de deținere pe baza căruia se determină instanța competentă, presupune că transferarea persoanei condamnate, ulterior datei formulării cererii, într-un alt penitenciar nu are aptitudinea de a modifica instanța competentă și nu poate avea ca efect declinarea competenței”.

normele de arondare teritorială a instanțelor judecătorești⁸, nu poate fi vorba decât despre tribunalul căruia îi este arondată judecătoria care a pronunțat sentința atacată.

De altfel, dacă analizăm toate celelalte proceduri judiciare sus-menționate, din faza execuțional-penală, în toate situațiile se aplică aceeași soluție juridică, respectiv contestația este dată în competența de judecată a tribunalului ierarhic superior judecătorei care îi este arondată.

Astfel, având în vedere dispozițiile art. 597 alin. (1) și (7) C. pr. pen. – aplicabile tuturor procedurilor judiciare din Titlul V al Codului de procedură penală – și față de norma art. 425¹ al. 5 C. pr. pen. – norma-cadru în materia contestației, cale ordinară de atac –, în mod evident prin art. 587 C. pr. pen. legiuitorul nu a urmărit stabilirea de reguli diferite de competență teritorială în etapa contestației și doar în materia liberării condiționate, în toate cazurile fiind competentă teritorial doar instanța de la locul de deținere din momentul formulării cererii și numai pentru stabilirea competenței primei instanțe (implicit, în acest fel se determină și competența teritorială a instanței de control judiciar).

În acest sens, se impune a preciza faptul că, în practica judiciară, problema competenței teritoriale a instanțelor de control judiciar nu se ridică în mod uzual, tocmai deoarece normele de organizare judiciare sunt cât se poate de clare în ceea ce privește arondarea teritorială a instanțelor în ierarhia lor, neputând fi ușor imaginate situații în care judecarea apelului sau a unei contestații să fie deferită în mod eronat unei alte instanțe ierarhic superioare decât cea căreia îi este arondată instanța de fond, care a pronunțat hotărârea supusă căii de atac, tocmai deoarece calea de atac se depune la instanța de fond, care a pronunțat hotărârea atacată, iar aceasta înaintează dosarul cauzei, împreună cu calea de atac declarată, instanței ierarhic superioare, căreia îi este arondată teritorial, spre competență soluționare.

Ar fi nu doar surprinzător, dar chiar ilogic ca doar în materia liberării condiționate legiuitorul să fi dorit a deroga de la reguli clare, simple și eficiente, pentru a genera posibilitatea exercitării controlului judiciar în materia contestației de către o altă instanță decât cea ierarhic superioară instanței care a pronunțat sentința atacată.

Mai mult, considerăm că rațiunea avută în vedere prin decizia nr. 15/2018, sus-citată, anume aceea de a evita tergiversarea soluționării cauzelor, prin declinări succesive de competență, în funcție de modificarea ulterioară a locului de deținere în care se află persoana condamnatului, se aplică cu evidență și în această materie, fiind evident că ar conduce la întârzieri în soluționarea căii de atac înaintarea dosarului în contestație unui alt tribunal decât căruia îi este arondată judecătoria care a pronunțat sentința atacată.

Așadar, deși este adevărat că repetiția criteriului de stabilire a competenței teritoriale din alin. (3) al art. 587 este de natură a da loc la interpretări diferite, legiuitorul nedând dovadă de o riguroasă tehnică legislativă sub acest aspect, considerăm că acest alineat nu face decât să reitereze importanța acestui criteriu și nu să instituie o excepție atât de la regimul competenței teritoriale a instanțelor care sunt investite să soluționeze contestațiile în materia procedurilor din faza execuțional-penală, cât și de la regula generală de competență teritorială a acestei căi de atac. Prin urmare, nu considerăm că poate fi vorba despre o autonomizare a stabilirii competenței tribunalului, prin raportare la competența teritorială a judecătorei, așa cum se propune în secunda interpretare menționată mai sus, ci doar despre consolidarea criteriului de determinare a competenței teritoriale menționat de alin. (1) art. 587 C. pr. pen.

În acest sens, trebuie spus că practica principală a Înaltei Curți de Casație și Justiție este în sensul că determinarea competenței instanței de control judiciar, inclusiv sub aspect material sau după calitatea persoanei, are în vedere calea de atac formulată și instanța a cărei hotărâre se atacă, nemaifiind posibil a modifica aspectele de competență legal câștigate cauzei, pentru a influența soluționarea căii de atac, ca urmare a modificărilor care s-au petrecut ulterior investiției legale a primei instanțe.

Cu titlu de exemplu, prin decizia penală nr. 2947 din 1 octombrie 2013, Înalta Curte a stabilit că dobândirea calității de deputat în cursul judecării recursului nu determină schimbarea competenței de

---

⁸ Art. 40 alin. (1) și (2) din Legea nr. 304/2022 prevede: „Tribunalele sunt instanțe cu personalitate juridică, organizate la nivelul fiecărui județ și al municipiului București, potrivit anexei nr. 1, și au, de regulă, sediul în municipiul reședință de județ.
(2) În circumscripția fiecărui tribunal sunt cuprinse toate judecătoriile din județ sau, după caz, din municipiul București”.

soluționare a căii de atac, întrucât art. 29 pct. 1 C. pr. pen. stabilește competența după calitatea persoanei a Înaltei Curți de Casație și Justiție numai pentru judecata în primă instanță, competența de judecată în căile de atac fiind stabilită potrivit principiului proximității gradelor de jurisdicție, iar dispozițiile art. 40 alin. (2)

C. pr. pen.⁹ sunt incidente numai în cazul judecării în primă instanță sau în caz de desființare ori casare cu trimitere spre rejudecare la instanța competentă să judece în primă instanță potrivit calității persoanei, nefiind incidente în cazul judecării în căile de atac.

Or, întocmai după cum nici dobândirea – ulterior pronunțării sentinței – a calității speciale prevăzute de lege care ar fi atras competența unei instanțe ierarhic superioare, sub sancțiunea nulității absolute, nu mai poate genera efecte juridice cu privire la competența instanței investite cu soluționarea căii de atac, aceasta rămânând câștigată prin raportare la regulile sus-menționate, nici transferarea persoanei deținute într-o altă unitate penitenciară, ulterior momentului sesizării primei instanțe, nu mai poate genera efecte juridice asupra competenței instanței de fond și nici a celei investite cu soluționarea contestației împotriva sentinței pronunțate în materia liberării condiționate.

În consecință, odată reținută competența teritorială de soluționare a cauzei de către judecătoria, fiind depășit momentul procesual de invocare a necompetenței teritoriale a instanței, această competență rămâne definitiv câștigată și, deci, ea nu mai poate fi repusă în discuție, cu încălcarea condițiilor art. 47 alin. (3) C. pr. pen., nici la cerere și nici din oficiu, de către instanța de control judiciar. Singura cale procedurală care ar fi permis instanței de control judiciar să verifice aspectul competenței teritoriale ar fi fost criticarea sentinței judecătoria de către contestatorul nemulțumit de respingerea excepției de necompetență teritorială care fusese invocată în termenul legal în fața primei instanțe.

Dar chiar și în această din urmă ipoteză, chiar dacă tribunalul ar aprecia că s-au nesocotit regulile de competență teritorială pentru soluționarea cauzei în primă instanță și ar fi legal investit să se pronunțe asupra acestui aspect, soluția legală ar fi de desființare a sentinței atacate și de trimitere a cauzei spre rejudecare instanței competente, respectiv judecătoria, nicidecum să decline competența de soluționare a cauzei unui alt tribunal, direct în calea de atac a contestației.

III. Concluzii

Instituția liberării condiționate este una tradițională în legislația noastră procesual penală, iar modificările operate asupra acesteia au vizat, în principal, aspecte de drept material, vizând condițiile legal impuse pentru acordarea acestui beneficiu sau posibilitatea supravegherii conduitei condamnatului liberat condiționat, prin impunerea de măsuri și obligații specifice.

Cu toate acestea, deși aspectele de ordin procedural ale acestei instituții au rămas cvasiidentice vechii reglementări, o nefericită redactare a normei art. 587 C. pr. pen. privind competența instanței de control judiciar în această materie a generat probleme de interpretare care au condus la declinări succesive de competență între tribunalele investite cu judecarea contestațiilor formulate în această procedură și la conflicte de competență multiple deferite soluționării în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Din păcate, nici măcar la nivelul Înaltei Curți soluțiile pronunțate nu au fost unitare, ceea ce atestă caracterul controversat al acestei probleme juridice.

Credem însă că o judicioasă soluție juridică este cea care respectă atât logica organizării judiciare, cât și regulile în materia competenței instanțelor de judecată, atât cu privire la calea ordinară de atac a contestației, cât și la cele referitoare la procedurile judiciare specifice fazei execuțional penale, concordant cu scopul urmărit de către legiuitor și statuat prin Decizia nr. 15/2018 a Înaltei Curți, de soluționare promptă a cauzelor penale, evitându-se tergiversarea nejustificată a judecării acestora.

---

⁹ Norma art. 40 alin. (2) din vechiul Cod de procedură penală la care face referire Înalta Curte prevedea următoarele: „Dobândirea calității după săvârșirea infracțiunii nu determină schimbarea competenței, cu excepția infracțiunilor săvârșite de persoanele prevăzute în art. 29 pct. 1”.